

Meditatie: 'God roept zijn naam uit' Ex. 34 : 4-11

'De HEERE nu kwam nederwaarts in een wolk, en stelde Zich aldaar bij hem; en Hij riep uit den Naam des HEEREN. Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en vierde lid'

Mozes krijgt bevel opnieuw twee stenen tafelen te houwen en daarmee tot God op te klimmen op de berg. Daaruit blijkt, dat God het verbond, dat het volk verbroken had, herstelt. Als blijk van de verbondsherstelling moet ook de wet opnieuw op twee stenen tafelen worden ingegrift.

Mozes staat vroeg op en klimt tot God op. De HEERE daalt af en openbaart zich. Mozes wordt in een kloof van een steenrots gezet, Gods hand overdekt hem, terwijl Hij voorbij gaat. Dan haast Mozes zich en neigt zich ter aarde, overweldigd door de majesteit des Heeren. Hier openbaart Zich God! Maar Hij doet het op een wijze, die het schepsel dragen kan; anders was Mozes verteerd. Let er op, dat God omlaag daalt in een wolk. Dat wil zeggen: Hij houdt Zich in in Zijn openbaring. De volle nadruk valt (ook bij deze openbaring) niet op zien, maar op het horen. Mozes *hoort* meer dan hij ziet!

Hoor: een stem roept: HEERE, HEERE! God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! (vs 6). Wie roept hier? God Zelf! Hij roept Zijn eigen Naam uit! Het gaat dus ook hier om het *gesproken* Woord! Het gaat dus ook vandaag niet om gezichten en visioenen, maar om het geopenbaarde Woord Gods.

Niemand is in staat Gods Naam uit te roepen. Hoewel Gods Naam heerlijk is op de gehele aarde en op alle schepselen verspreid ligt, verstaat de mens ten gevolge van zijn aangeboren blindheid die Naam niet. Wij zijn duisternis. En de duisternis heeft het Licht nog nooit begrepen. Daarom hebben wij kennis Gods nodig. Van ons uit leren wij God nooit kennen. Alléén daar, waar de Heere Zich openbaart, is van kennis Gods sprake. *Hoe* zullen wij dan God noemen? Zullen wij dit wagen te doen? Is toch niet elke benaming een begrenzing? Wie zal het kunnen?

Zong Vondel reeds niet:

*'Hij is het, die zonder tegenwicht
bij Zich bestaat, geen steun van buiten
ontleent, maar op Zichzelf rust
en in Zijn Wezen kan besluiten
wat om en in Hem, onbewust
van wanken, draait en wordt gedreven
om 't enig middelpunt
der zonnen zon, de geest, 't leven?*

God is groot en wij begrijpen het niet! Gode zij dank, dat Hij Zichzelf een naam geeft. Wie zou het zeer anders kunnen? Moeten wij niet bidden: Vergeef het ons en scheld ons kwijt, dat geen verbeelding, tong noch teken U melden kan? Zie het wonder! God treedt uit Zijn verborgenheid en benoemt Zichzelf concreet.

Dit doet Hij, nog, terwijl Hij ons ontmoet en naar Zijn vrijmacht afdaalt door Zijn Geest ook door deze regelen. Het gaat er om, dat wij Hem *persoonlijk* ontmoeten. Dan is Zijn Aangezicht zoeter dan het leven en Zijn verberging bitterder dan de dood.

Hoe noemt God Zichzelf? Tweemaal met Zijn *verbondsnaam*. HEERE, HEERE, Dat is de Naam, waarmee God Zichzelf aan Mozes aan de Horeb openbaarde (Ex. 3). Daarmee had Hij Zichzelf nog niet aan Abraham geopenbaard. Het is Zijn Verbondsnaam: Ik zal zijn, die Ik zijn zal. D.w.z. de trouwe onveranderlijke Verbondsgod. Hij heeft het leven in Zichzelf en zweert bij Zijn eigen leven. Dat is voor Mozes een grote troost. Immers. God was na zijn roeping op deze dezelfde plaats niet veranderd. Zo komt God ook vandaag op Zijn gegeven bevel en belofte terug als de trouwe Verbondsgod.

De volgende naam is: God, d.w.z. de Machtige, de Sterke. Dan de namen: barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid. *Barmhartig* heeft te maken met ingewanden. Daar werd de zetel van de ontroering gedacht. Vandaar dat de Schrift spreekt van de innerlijke beweging der barmhartigheid.

Dat is Gods eerste woord tegenover een schuldig, verootmoedigd volk! Is dat niet ontroerend diep, dat God op de zonde van het volk (bondsbreuk, gouden kalf, enz.) antwoordt..... met barmhartigheid?! Zeker, Israëls zonde was groot, Gods barmhartigheid *nog* groter! Immers de zonde van Israël wekte de Middelaar Mozes op te pleiten op Gods naam en eer, opdat Hij het volk niet verdelgen zou. De vonken van de barmhartigheid in Mozes' gebedding waren uit Gods hart. Immers Mozes als middelaar was een gave Gods. Maar nu ziet Mozes in Gods hart. Daar brandt een vuur van barmhartigheid in Gods hart. En dat is ook vandaag nog! Mozes had gebeden: Toon mij nu Uw heerlijkheid! En het eerste wat hij van deze heerlijkheid zag, was *barmhartigheid!*

Zo is de Heere nog. Laten daaraan denken allen, die grote en zware zonden hebben. Dan rijst de vraag: Hoe is God? God is barmhartig! 'Deze ellendige riep en de Heere hoorde en verlostte hem uit al zijn benauwdheden'. Zie het aan Israël: Het schreeuwde en kermde in Egypte. Maar zie: De Heere daalde neer en verlostte!

Dit gebeurt nog! U kunt niet verder, u wordt gedrukt, maar de ruimte is in Gods barmhartigheid!

Verder noemt God Zich: *genadig!* Immers Hij buigt Zich neer en heeft voorzien in de zonde in de Middelaar. In die Middelaar kan en wil Hij Zich neerbuigen. God is genadig, dat wil zeggen: wanneer wij denken: alles is uit en voorbij, wij vergaan door Zijn toorn, opgewekt door onze zonde, daar begint God helemaal opnieuw door het negeren van de zonden. Daar verandert Hij de doodsschaduw in de morgenstond. God is genadig, dat betekent: 'Ongerechte dingen hadden de overhand over mij, maar onze overtredingen die verzoent Gij!'

God noemt zich ook: *Lankmoedig*, dat is: zich inbindend, om niet te ontsteken. Hij is niet genegen tot toorn. Hij houdt Zijn straffen in, anders waren wij reeds lang vergaan! Die lankmoedigheid is geen vrijbrief om in uw zonde voort te gaan, maar vermanend u van uw zonde af te brengen. U denkt: Ik leer het nooit. Denk dan bijvoorbeeld aan Mozes: Hij heeft veel minder geduld dan de Heere en slaat in zijn drift een Egyptenaar dood. Mozes sjouwt dan veertig jaar lang door de woestijn en dan op de leeftijd van de zeer sterken, roept God hem tot een grote en grootse taak. Wat een lankmoedigheid!

God noemt zich ook: *Groot van weldadigheid en waarheid*. Weldadigheid is goedertierenheid, dat is goddelijke royaliteit. Wanneer Salomo als jonge man opziet tegen het leven, dat zo ingewikkeld is en daarom uit de aanbidding Gods wijsheid kiest, wordt hij in goddelijke royaliteit overstort met rijkdom, eer en een lang leven! Zo overlaadt ons God nog dag aan dag met Zijn gunstbewijzen.

En God noemt zich ook: *Groot van waarheid*. Waarheid is trouw. God is de Waarachtige, de Amen, die volstrekt betrouwbaar is; die niet teleurstelt, geen eed verbreekt, maar Zijn verbond houdt. Wat God belooft, dat doet Hij ook! David ontving de belofte van het koningschap. Zijn weg naar het koningschap liep door holen en grotten, maar de Heere hield Zijn Woord!

God is, Die *de weldadigheid bewaart aan vele duizenden*. God bewaart Zijn goedertierenheid in de geslachten, door alle tijden heen. Hier gaat het ons duizelen! Zijn verbondswraak gaat tot in het derde en vierde lid van hen, die Hem haten, maar Zijn goedertierenheid tot in duizend geslachten. God gedenkt Zijn Verbond tot in eeuwigheid. Wat zijn wij kortzichtig! Wat is het zicht des Heeren groot! Wij zien maar twee, hoogstens drie geslachten. Maar God overziet alle geslachten tegelijk en legt daarin Zijn verkiezende genade. Telkens wanneer geslachten en volken schier uitgedroogd zijn, legt God er Zijn regenererende krachten in, Zijn vernieuwde levenskracht. Wij zien vaak op een geslacht of twee geslachten, dat geen enkel spoor vertoont van de vreze Gods, terwijl in het daaropvolgend geslacht plots de goedertierenheid Gods uw oplicht! Dat wij daarom meer zien op de *God* der geslachten, dan op de geslachten zelf!

En God is, Die *de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft*. Ongerechtigheid is het verbreken van de levenswet. Overtreding is het breken met God. Zonde is het missen van het levensdoel. God vergeeft zowel de ongerechtigheid, als de overtreding, als de zonde. Juist omdat God de zonde vergeeft, wordt de goddeloze vermaand zijn weg te verlaten en de ongerechte man zijn gedachten, opdat hij zich bekere. In de bekering tot Hem toont God Zich zoals Hij is. Deze rijke prediking bringe niemand tot zorgeloosheid, of tot lichtzinnigheid! Immers God houdt de schuldige helemaal niet onschuldig, maar bezoekt de ongerechtigheid der vaders aan de kinderen en aan de kindskinderen, in het derde en vierde lid. Heinrich Heine heeft eenmaal gezegd: 'God zal mijn zonden wel vergeven, dat is Gods beroep (Zijn vak)'. Dat is op zichzelf genomen godslasterlijk. God is niet te vergelijken met Eli, die zijn zonen bij de grootste gruwelen niet eens zuur aanzag. Nee, God houdt de schuldige niet onschuldig, maar bezoekt de ongerechtigheid in de geslachten. Daar is een solidariteit in de schuld in de geslachten. Behalve de goederen van de voorgeslachten, erven wij nog veel meer. Zijn de oudere geslachten verdord en verstard, de jongeren vallen in grote getalen af.

God bezoekt de ongerechtigheid na de openbaring van Zijn barmhartigheid. Dat wil zeggen: de verwerping van het in Christus geopenbaarde Heil brengt het oordeel mee. Niet zo, dat wij na de verwerping van Christus pas verdoemelijk worden voor God; dat zijn wij al, krachtens onze geboorte. Maar deze verdoemenis wordt bevestigd, wanneer op zo'n groot heil als in Christus geopenbaard, géén acht geslagen wordt.

Welk een Naam! Welk een prediking! Mozes buigt zich neer! In diepe aanbidding! Wij ook?

Deze openbarende God trekt ook nu nog langs! Wee, wie blijft staan! Hij zal straks door deze laaiende lichtgloed verteerd worden! Maar gelukkig ieder, die hier zich buigt onder deze God en hangt aan deze geopenbaarde Naam van God, om alleen op Hem te vertrouwen!

Gouda, februari 1954

Ds. G. Boer